

Fritidspedagogisk verksamhet I Educational Aspects of Leisure-Time Activities I

30 högskolepoäng

30 credits

Ladokkod: 11GF20

Version: 5.0

Fastställt av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2015-11-24

Gäller från: VT 2016

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Utbildningsvetenskap: den fria tidens lärande (G1F), Utbildningsvetenskap: Idrott och fysisk bildning (G1F)

Utbildningsområde: Undervisning 60%, Verksamhetsförlagd utbildning 40%

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Förkunskapskrav: Godkänt resultat från all VFU i tidigare termin inom ramen för Grundläraurutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 hp.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Fritidspedagogiken i fritidshemmet, 19,5 hp

Delkursen belyser fritidshemmets historiska uppkomst och innehåll samt nu gällande uppdrag. I delkursen problematiseras verksamhetens innehållsmässiga mångfald där yrkesidentitet och tydligt ledarskap är centrala begrepp. Vidare fokuseras och behandlas begreppet fritid i relation till olika perspektiv på lärande. Grundläggande matematikkunskaper samt praktisk-estetiska uttrycksformer utgör en del av kursens innehåll och dessa vävs samman i ett tematiskt arbete. Individens lärande, utveckling och behov tas upp i relation till de gruppkonstellationer som förekommer i fritidshemmet samt hur detta påverkar barns utveckling och meningsfull fritid. I delkursen ingår 4 veckors verksamhetsförlagd utbildning, där studenten ges möjligheter att integrera teori och praktik genom tematiskt arbetssätt. En för samtliga grundläraurprogram gemensam matematikintroduktion genomförs. Här synliggörs den matematik och det matematiklärande som är relevant för verksamhet i fritidshemmet. Studenten erbjuds möjligheter att utveckla sin egen matematiska kompetens med hjälp av föreläsningar, workshops och digitala övningsuppgifter.

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus - och hälsoperspektiv 10,5 hp

Delkursen fokuserar på ett hälsovetenskapligt perspektiv. Begreppet hälsa definieras, analyseras och diskuteras utifrån exempelvis sociala aspekter av hållbar utveckling. Vidare behandlar delkursen faktorer som utmärker ett hälsofrämjande och pedagogiskt ledarskap samt individens upplevelse av hälsa. Tonvikt läggs på utomhusverksamhet och grupprocesser. Delkursens innehåll belyser och problematiserar rörelsens och kostens hälsoeffekter. Studenten arbetar vidare med matematikintroduktionen som påbörjades i delkurs 1. Utomhusundervisning i matematik kompletterar och vidgar arbetet med hur matematiklärande i fritidshemmet kan stimuleras.

Mål

Delkurs 1: Fritidspedagogik i fritidshemmet, 19,5 hp

Efter genomgången delkurs skall studenten kunna:

- relatera fritidshemmets historiska framväxt som institution och organisation till andra viktiga samhällsförändringar
- redogöra för fritidshemmets uppdrag utifrån gällande styrdokument och där till hörande systematiskt kvalitetsarbete
- beskriva olika perspektiv på tid och fritid
- ge exempel på individers och gruppers lärande, behov och utveckling som är relevant för fritidshemmets verksamhet
- redogöra för den yrkesroll som är förbunden med fritidspedagogik
- beskriva och problematisera hur barn använder digitala verktyg och mötesplatser på sin fritid och hur digitala verktyg och mötesplatser kan användas som redskap i fritidshemmets verksamhet

- redogöra för hur situationer som stimulerar till matematiklärande kan arrangeras inom ramen för verksamhet i fritidshemmet
- övergripande observera elevers lärande inom ramen för fritidshemmets verksamhet och kommunicera detta med VFU-läraren
- i samråd med VFU-lärare formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera ett temaarbete med ett för fritidshemmets verksamhet relevant innehåll med tydliga inslag av estetiska läroprocesser
- i samråd med VFU-lärare formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera idrottsundervisning med stöd i idrottsdidaktisk forskning och utifrån relevanta styrdokument
- samverka med kollegor och etablera kontakt med vårdnadshavare
- i mötet med elever och kollegor använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp i ett relevant yrkesspråk

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus- och hälsoperspektiv, 10,5 hp

Efter genomgången delkurs skall studenten kunna:

- redogöra för hälsobegreppets omfattning och innebörd och vad som utmärker ett hälsofrämjande arbetssätt och ledarskap
- redogöra för lekens och rörelsens betydelse för barns utveckling
- redogöra för kostens inverkan på individens hälsa och prestationsförmåga samt för hur hälsobegreppet kan diskuteras med utgångspunkt i sociala aspekter av hållbar utveckling
- redogöra för effekter av rörelse och lek i såväl inne- som utemiljö samt planera, leda och utvärdera aktiviteter i utomhusmiljö
- förklara och kritiskt reflektera kring innebörden av barns sociala samspel utifrån ett pedagogiskt ledarskap
- redogöra för matematikens grunder inom tal- och rumsuppfattning

Undervisningsformer

Föreläsningar, seminarier, workshops samt verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Delkurs 1: Fritidspedagogik i fritidshemmet 19,5 hp

Individuella skriftliga tentamina, individuell skriftlig inlämningsuppgift, individuell skriftlig observationsrapport, gruppuppgifter samt närvaro på och omdöme från verksamhetsförlagd utbildning.

Vid ett underkänt betyg på verksamhetsförlagd utbildning har studenten rätt till ytterligare ett praktiktillfälle.

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus- och hälsoperspektiv, 10,5 hp

Skriftlig redovisning som genomförs i grupp, genomförda och utvärderade friluft- och utomhusaktiviteter med barngrupp i utemiljö, litteraturseminarier, individuella skriftliga tentamina.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före varje delkursstart inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte och vid respektive delkursslut genomförs en individuell skriftlig utvärdering. Utvärdering sker kontinuerligt muntligt under kursens gång. I första delkursen sker även en mitkursvärdering. Resultatet av utvärderingarna är vägledande för utveckling av kommande kurser och delges studenterna genom delkursernas kursrapport som publiceras i enlighet med högskolans rutiner.

Övrigt

Kursen ingår i Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i fritidshem, 180 hp.

Bilaga: Litteraturlista för Fritidspedagogisk verksamhet I (11GF20)

Delkurs 1: Fritidspedagogik i fritidshemmet, 19,5 hp

Litteratur som är återkommande i flera av delkurserna markeras med *

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). Kvalitativa metoder i samhällsvetenskapen. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (9 s)

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). Akademiskt skrivande. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (12 s)

Andersson, Birgit (2013). *Nya fritidspedagoger - i spänningsfältet mellan tradition och nya styrformer*. Diss. Umeå: Umeå universitet, 2013. Tillgänglig: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-65021> (193 s)

Bjørndahl, Cato R. P. (2005). *Det värderande ögat: observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber (149 s)

Czarniawska, Barbara (2015). Skuggning i fältarbete. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (14 s)

Dahl, Marianne (2014). *Fritidspedagogers handledningsrepertoar: pedagogiskt arbete med barns olika relationer*. Diss. Växjö: Linnéuniversitetet, s. 54-159. Tillgänglig: lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:755038/FULLTEXT01.pdf (105 s)

Falkner, Carin & Ludvigsson, Ann (under tryck). *Fritidshem och fritidspedagogik: en tematisk forskningsöversikt*. Lund: Kommunförbundet Skåne (40 s)

Håkanson, Jan (2013). *Systematiskt kvalitetsarbete i förskola, skola och fritidshem*. Lund: Studentlitteratur (176 s)

Karlsson Vestman, Ove & Andersson, Inger M. (2007). *Pedagogisk utvärdering som styrning: en historia från präster till PISA*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=1847> (168 s)

Klerfelt, Anna & Haglund, Björn (red.) (2011). *Fritidspedagogik: Fritidshemmets teorier och praktiker*. Stockholm: Liber (242 s)

Lalander, Philip (2015). Observationer och etnografi. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (10 s)

Lindekvist, Anna-Lena (2013). *Matematik i aktiviteter och vardagliga situationer*. Stockholm: Natur & kultur (80 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (utdrag, 20 s)

Malmsten, Linnea & Hedlund, Stina (2013). *IKT på fritidshemmet: ett socialt och kulturellt fenomen*. Skolportens numrerade artikelserie för utvecklingsarbete i skolan, (2) (19 s)

Pihlgren, Ann S. (red.) (2011). *Fritidshemmet - fritidslärares uppdrag på fritidshemmet och i skolan*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (331 s) *

Pihlgren, Ann S. (red.) (2013). *Fritidshemmets didaktik*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, ca 100 s) *

Ravitch, Diane (2010). Stop the Madness: education's foremost historian on where NCLB went wrong, ending the testing regime, and why we need neighborhood schools. <http://www.nea.org/home/40339.htm> [2015-11-06] (2 s)

Rennstam, Jens & Wästerfors, David (2015). Att analysera kvalitativt material. I Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red.) *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber (17 s)

Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Fritidshem. (2014). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3301> (65 s)

Systematiskt kvalitetsarbete: för skolväsendet (2012). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2901> (52 s)

Delkurs 2: Fritidspedagogiken i ett utomhus- och

hälsoperspektiv, 10,5 hp

Bagöien, Tor Egil & Storli, Rune (2002). *Lag en naturlekeplass prinsipper og praktiske ideer*. Oslo: Gyldendal Akademisk, Norsk Forlag (93 s)

Broholmer, Marie, Karlsson, Per & Leijding, Tommy (2001). *Ät bäst kost!: idrott & hälsoutveckling*. Farsta: SISU idrottsböcker (urval, 119 s)

Brügge, Britta, Glantz, Matz & Sandell, Klas (2011). *Friluftslivets pedagogik: en miljö- och utomhuspedagogik för kunskapskänsla och livskvalitet*. 4., [uppdaterade, rev. och utök.] uppl. Stockholm: Liber utbildningsförlag (urval, 116 s)

Dahlqvist, Matts (2007). *Kommunikation*. Uppsala: Liber förlag (173 s)

Danielsson, Mia (2006). *Health Behaviour in School-Aged Children in Sweden: A WHO Collaborative Study*. Sandviken: Statens folkhälsoinstitut (85 s)

Ericsson, Ingegerd (2005). *Rör dig - lär dig: motorik och inlärning*. Stockholm: SISU idrottsböcker (190 s)

Gustafsson, Lars H. (2009). *Elevhälsa börjar i klassrummet*. Lund: Studentlitteratur AB (165 s)

Hassmén, Peter & Hassmén, Nathalie (2010). *Idrottsledarskap*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur (urval, 150 s)

Huitfeldt, Åke et. al. (1998). *Rörelse & Idrott*. Stockholm: Liber förlag (urval, 155 s)

Lundegård, Iann, Wickman, Per-Olof & Wohlin, Ammi (2004). *Utomhusdidaktik*. Lund: Studentlitteratur (urval, 75 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2575> (utdrag, ca 25 s)

Molander, Kajsa (2010). *Att lära in matematik ute*. Vimmerby: Outdoor Teaching (135 s)

Raustorp, Anders (2004). *Att lära fysisk aktivitet. Bildning i rörelse, livsstil och hälsa*. Uppsala: Kunskapsföretaget AB (90 s)

Svenska skolbarns hälsovanor 2009/10: grundrapport. (2011). Östersund: Statens folkhälsoinstitut (91 s)

Uppladdningen® idrott: guiden till hur du ökar din prestationsförmåga genom att ge kroppen rätt energi. 12., rev. uppl. (2007). Stockholm: Lantmännen Food R & D Tillgänglig: <http://www.cerealina.nu> (51 s)